

Mätning av sociala effekter och värden

Grundutbildning (24-25/3 2026)

idéer
för livet
skandia

Kort om Skandia Idéer för livet

- Skandias stiftelse Idéer för livet strävar efter skapa bättre hälsa för och trygghet för barn och unga.
- Sedan 1987 har stiftelsen stöttat fler än 4 600 förebyggande insatser.
- Skandias kunder bidrar genom sparande i fonden "Skandia Idéer för livet".
- Skandias medarbetare har möjlighet att vara Idéer för livet ambassadörer på arbetstid.

idéer
för livet
skandia

Hur mår våra unga?

- Var fjärde 15-24 åring anser att samhällsutvecklingen går i helt fel riktning.
- Bland 15-åringar upplever 35 procent av killarna och 61 procent av tjejerna ofrivilligt ensamma.
- Samhällsnotan för psykisk ohälsa är 320 miljarder kronor för ett enskilt år.

- Andelen unga 16-24 år med sömnbesvär är bland killar 31 procent och 42 procent bland tjejer.
- Hälften av alla som senare i livet drabbas av psykisk ohälsa har sina första symptom före 14 års ålder, och tre av fyra innan de fyller 24 år.

- Unga 11-15 år är fysiskt inaktiva 70 procent av sin vakna tid.
- En av fem tjejer har utsatts för sexualbrott.
- Nästan en av tio killar har blivit misshandlad.

idéer
för livet
skandia

En vilja att göra skillnad!

- Vi agerar som en katalysator för att skapa fler effektiva insatser
- Arbetet utgår från tre områden: projekt, metodutveckling och forskning
- Utvärdera och mäter effekt - så att rätt insats ges till rätt individ i rätt tid.
- Utbildning och tillgängliggöra kunskap är en central del av stiftelsens arbete

idéer
för livet
skandia

Idéer för livets tre verksamhetsområden

Projekt

- Förebyggande insatser riktade mot barn och unga
- Eldsjälar och organisationer som vill agera på en samhällsutmaning
- Mätning för att påvisa projektens sociala effekter och värde

Metod

- Utveckling och spridning av verksamhet från lokal till nationell insats
- Utformning av underlag för ledarskap och handledning
- Mätningar för att påvisa socialt värdeskapande

Forskning

- Beteende- och systemförändring
- Sociala och hälsoekonomiska beräkningsmodeller
- Analyser av framgångsrika komponenter

idéer
för livet
skandia

Vi hjälper och rustar projekten

Effektmätning

Genom att mäta och utvärdera insatser kan effekten förbättras över tid.

- Kunskap om projektets effekt
- Input för vidareutveckling projekt
- Underlag till intressenter
- Större möjlighet till framtida stöd
- Hjälpa fler barn och unga till ett friskare och tryggare liv

Genom:

- Utbildning
- Hur ska man agera - Handbok för eldsjälar
- Att mäta är att veta - Handbok för Enkätutvärdering
- Som man frågar får man svar - Guide om enkäter till barn

idéer
för livet
skandia

Ungas hälsa, trygghet och framtidstro

Hur mår våra barn och unga?

- Årlig undersökning bland 15-17-åringar
- Huvud-rapporter och Tema-rapporter

En katalysator för positiv samhällsförändring

Kännedom & synlighet

Kunskap & opinionsbildning

Verktyg & samverkan

Effektmätning & kvalitetssäkring

idéer
för livet
skandia

Våra sparare i fonden skapar förutsättningar

Våra sparare i fonden Skandia Idéer för livet ger varje år 2% av fondvärdet till stiftelsen Idéer för livet. Fonden har alltid varit ideell men har nu även passerat våra hårda krav för hållbarhet.

- 290 miljoner till Sveriges unga
- 0 kr förvaltningsavgift
- Tilldelning 2025 blev 32,5 miljoner kronor

idéer
för livet
skandia

Idéer för livet i siffror 2025

Under 2025 delade idéer för livet ut
28 000 000
kronor till projekt, metoder och forskning

14 Organisationer fick fördjupat stöd för metod- och verksamhetsutveckling.

200 personer har deltagit i våra fördjupningsutbildningar i effektmätning

Fondens sparare har totalt bidragit med hela
290 000 000
kronor till barn och unga sedan fonden Skandia Idéer för Livet startade 1994

35 000

barn och unga har nåtts och påverkats av projekt som vi stöttat under 2025

59 beviljade projekt
runt om i Sverige

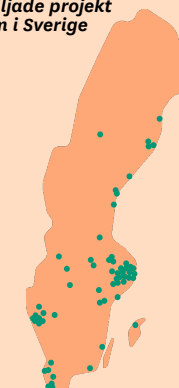
Projektens förhållande till de globala målen

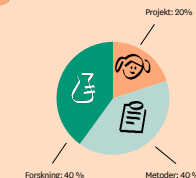
Påverkande: 98 %

Stödjande: 51 %

Skyddande: 12 %

Fördelning i procent

idéer
för livet
skandia

Erik Jannesson

Kursledare

erik.jannesson@ideerforlivet.se

073-696 70 01

idéer
för livet
skandia

Övergripande program

Dag 1 (24/3)

10.00: Introduktion
10.50: Paus (Frukt)
11.05: Aktivitet och resurs
12.00: Lunch
12.50: Prestation, utfall och effekt
14.25: Paus (Fika)
14.50: Mätning utfall
16.00: Paus
16.15: Mätning utfall (forts.)
17.00: Slut för dagen

Dag 2 (25/3)

09.00: Uppstart
09.15: Påverkan
10.15: Paus (Frukt)
10.40: Påverkan (forts.)
12.00: Lunch
13.00: Collective impact
13.45: Paus
13.55: Värdeskapande
14.30: Paus (Fika)
15.10: Värdeskapande (forts.)
16.00: Uppsummering och dialog
17.00: Slut för dagen

idéer
för livet
skandia

Totalt värdeskapande

Ekonomi

+20

Miljön

-40

Människan

+10

idéer
för livet
skandia

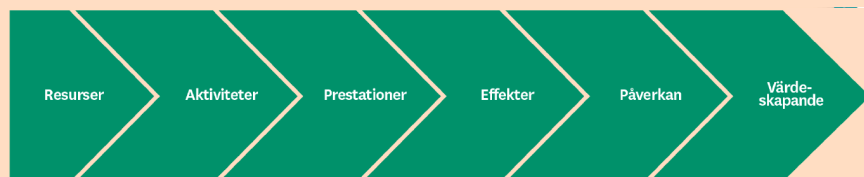
Social return on investment som koncept

- Ett sätt att förstå hur effektivt resurser används.
- Har sin grund i social redovisning och kostnadsintäktsanalys
- Social Value International är den normsättande organisationen

$$\text{SROI} = \frac{\text{Totala värdeskapandet}}{\text{Totala värdet av resurserna}}$$

idéer
för livet
skandia

Värdeskapandekedjan

Se www.värdeskapandekedjan.se för en kortare och längre introduktion i filmformat.

idéer
för livet
skandia

Användningsområden värdeskapandekedjan

- Verktyg för planering
- Uppföljning och utvärderingsverktyg
- Kommunikationsverktyg
- Upphandlingsverktyg

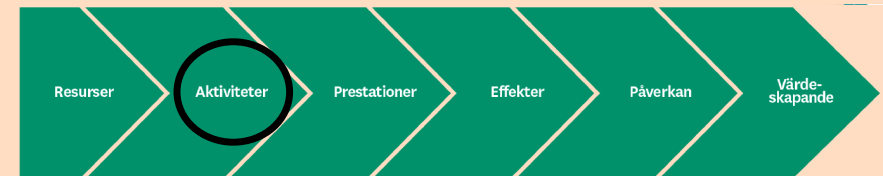
idéer
för livet
skandia

Ett exempel – Alla barn i skolan

	Kort sikt	Medellång sikt	Lång sikt
Aktiviteter	Utredningar, handlingsplaner, åtgärder, kontinuerlig uppföljning		
Prestationer	Minskad ogiltig frånvaro	Förbättrade skolbetyg	
Effekter	Ökat engagemang	Ökad självkänsla samt delaktighet i samhället	Delaktighet i samhället

Kommunalekonomiskt mål: spara 11,6 miljoner efter tre år – främst HVB-placeringar (8 MSEK) samt placeringar i kommungemensam resursgrupp (3,6 MSEK).

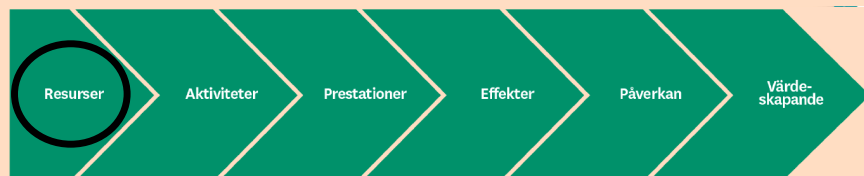
Källa: Jannesson & Jonsson (2015)

Några viktiga frågor att utgå ifrån innan mätning påbörjas

- Vilka aktiviteter ska mätning ske utifrån, och varför?
- Vem är mätresultatet till för?
- Vilken typ av beslut är det som ska kunna fattas utifrån mätningen?

Övning 1: Analysobjektet

Olika typer av resurser

- Pengar – vad kostar det?
- Tid – hur mycket och vad är den värd?
- Subventioner/sponsring – vad och till vilket värde?

Olika definitioner av termen effekt

- Dagligt tal: Någon form av konsekvens av nånting.
- Forskning: En förändring som orsakats av en intervention som inte skulle uppstått utan interventionen.
- Svensk standard för effektmätning: Del av utfall orsakat av aktivitet.
- Värdeskapandekedjan: Förändring som helt eller delvis skapats av analysobjektet – socialt, miljömässigt eller ekonomiskt.

Svenska standarden för effektmätning (SS 29000) – Definitioner

- **Företeelse:** ”det som är föremål för effektmätning”
- **Utfall:** ”förändring i en företeelse efter aktivitet, jämfört med före aktivitet”
- **Effekt:** ”del av utfall orsakad av aktivitet”
- **Nytta:** ”positiv upplevelse av utfall för den utfallet uppstår för”
- **Aktivitet (insats, intervention, åtgärd):** ”något som utförs av individ eller organisation alternativt utgörs av naturfenomen eller föremål format av människa”
- **Prestation:** ”något som slutförts utifrån aktivitet”
- **Resurs:** ”något som används för att genomföra aktivitet”

Detta är upphovsrättsskyddat material som är återgiven från en Standard och som utgör en del av en Standard SS 29000 med vederbörligt tillstånd till Idéer för livet från Svenska Institutet för standarder som är ägare till och upphovsrättsman till Standarden och säljer även den kompletta Standarden på www.sis.se, Tel 08-555 523 10. Kopiering, vidaredistribution och vidareförsäljning av de valda delar av Standarderna i utbildningsmaterialet är förbjuden.

SS 29001 – Planering för datainsamling

- Vad som ska mätas
- Val av indikatorer och mätinstrument för mätning av utfall
- Estimering av orsakssamband
- Datainsamlingen
- Osäkerheter i avsedd mätning

Prestationer, företeelser och utfall

Prestationer

- 25 deltagare har slutfört programmet (4 hoppat av)
- 36 gemensamma träffar
- 268 individuella coaching-samtal
- 58 arbetsgivare besökta
- 19 av deltagarna har gått vidare till nästa program

Företeelser

- Självinikt
- Självförtroende
- Framtidstro

Utfall

- 27 deltagare (93%) har högre självvinikt efter programmet jämfört med före.
- 23 deltagare (79%) har starkare självförtroende efter programmet jämfört med före.
- 19 deltagare (65%) har större framtidstro efter programmet jämfört med före.

Övning 2: Företeelser

Att mäta utfall

Objektiva indikatorer

Subjektiva indikatorer

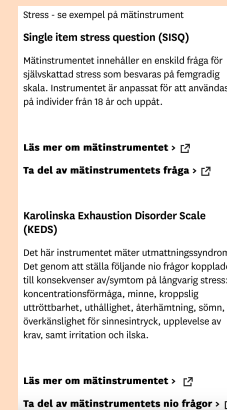
Indikator, fråga och skala

Indikator	Fråga	Skala
Målgruppens medverkan i boendeaktiviteter	Ange antal gånger du varit med i en boendeaktivitet under året.	Rullgardinslista med alternativ
Frekvens för målgruppens interaktion med andra boende	Har du pratat med andra boende i området den senaste månaden?	Ja, nästan varje dag Ja, några gånger per vecka Ja, någon gång per vecka Ja, nån gång under månaden Nej, inte alls
Målgruppens upplevelse av attityden i området	Känner du dig välkommen i området där du bor?	Ja, mycket välkommen Ja, ganska välkommen Nej, inte så välkommen Nej, inte alls välkommen
	Känner du dig inkluderad i området du bor i?	Ja, mycket inkluderad Ja, ganska inkluderad Nej, inte så inkluderad Nej, inte alls inkluderad

Inspireras av befintliga mätinstrument

- SDQ (sdqwebb.se) – Barn och ungas mående och vardag
- KASAM – Känsla av sammanhang
- DFS – Tandläkarskräck
- HAD – Ångest och depression
- DOA – Dialog om arbetsförmåga
- Frågor om levnadsvanor (socialstyrelsen.se)
- ORS/SRS – Välmående
- EQ5D – hälsorelaterad livskvalitet
- ASI – Missbruk
- FREDA – Våldsutsatthet

Idéer för livets guide för mätinstrument

Företeelser i fokus:

- Depression
- Framtidstro
- Känsla av sammanhang
- Livskvalitet
- Livstillfredsställelse
- Psykosomatisk hälsa
- Självförmåga
- Självförtroende
- Självkänsla
- Stress
- Välbefinnande
- Ångest

Övning 3: Indikator, fråga och skala

Endimensionella mätinstrument – två exempel

- **Välbefinnande** med hjälp av Mental Health Continuum – Short form (MHC-SF) – innefattar totalt 14 frågor som besvaras på en sexgradig skala.
 - Tre frågor rör emotionellt välbefinnande
 - Sex frågor rör psykologiskt välbefinnande
 - Fem frågor rör socialt välbefinnande
- **Självkänsla** med hjälp av Rosenbergs self-esteem scale – innefattar totalt 10 frågor som besvaras på en fyrgradig skala.

Rosenbergs self-esteem scale

	Instämmer helt	Instämmer	Instämmer inte	Instämmer inte alls
Jag är väsentligt nöjd med mig själv				
Ibland känner jag att jag är helt värdelös				
Jag känner att jag har en hel del bra egenskaper				
Jag kan göra saker lika bra som de flesta andra				
Jag känner att jag inte har mycket att vara stolt över				
Ibland känner jag mig oduglig				
Jag känner mig minst lika värdefull som alla andra				
Jag skulle vilja ha mer respekt för mig själv				
På det hela taget känner jag mig misslyckad				
Jag har en positiv inställning till mig själv				

Multidimensionella mätinstrument – ett exempel

- **EQ-5D** som innefattar fem frågor (med tre svarsalternativ vardera) gällande olika aspekter av hälsorelaterad livskvalitet:
 - **Rörlighet** – (1) Jag går utan svårigheter, (2) Jag kan gå men med viss svårighet, (3) Jag är sängliggande.
 - **Hygien** – (1) Jag behöver ingen hjälp med min dagliga hygien, mat eller påklädning, (2) Jag har vissa problem att tvätta eller klä mig själv, (3) Jag kan inte tvätta eller klä mig själv.
 - **Huvudsakliga aktiviteter** – (1) Jag klarar av mina huvudsakliga aktiviteter, (2) Jag har vissa problem med att klara av mina huvudsakliga aktiviteter, (3) Jag klarar inte av mina huvudsakliga aktiviteter.
 - **Smärtor/besvär** – (1) Jag har varken smärtor eller besvär, (2) Jag har måttliga smärtor eller besvär, (3) Jag har svåra smärtor eller besvär.
 - **Oro/nedstämdhet** – (1) Jag är inte orolig eller nedstämd, (2) Jag är orolig eller nedstämd i viss utsträckning, (3) Jag är i högsta grad orolig eller nedstämd.

Gränsvärde/tröskelvärde (cut off-värde)

	Instämmer helt	Instämmer	Instämmer inte	Instämmer inte alls
Jag är väsentligt nöjd med mig själv	4 poäng	3 poäng	2 poäng	1 poäng
Ibland känner jag att jag är helt värdelös	1 poäng	2 poäng	3 poäng	4 poäng
Jag känner att jag har en hel del bra egenskaper	4 poäng	3 poäng	2 poäng	1 poäng
Jag kan göra saker lika bra som de flesta andra	4 poäng	3 poäng	2 poäng	1 poäng
Jag känner att jag inte har mycket att vara stolt över	1 poäng	2 poäng	3 poäng	4 poäng
Ibland känner jag mig oduglig	1 poäng	2 poäng	3 poäng	4 poäng
Jag känner mig minst lika värdefull som alla andra	4 poäng	3 poäng	2 poäng	1 poäng
Jag skulle vilja ha mer respekt för mig själv	1 poäng	2 poäng	3 poäng	4 poäng
På det hela taget känner jag mig misslyckad	1 poäng	2 poäng	3 poäng	4 poäng
Jag har en positiv inställning till mig själv	4 poäng	3 poäng	2 poäng	1 poäng

Gränsvärden (cut off-värde): 30–40 poäng = god självkänsla, 26–29 poäng = "viss" självkänsla (behöver stöd), 10–25 poäng = låg självkänsla (behöver rätt mycket stöd).

idéer
för livet
skandia

Tröskelvärde kan behöva formuleras

Har insatsen bidragit till förändring?

- Nej, inte alls
- Nej, inte så mycket
- Ja, rätt så mycket
- Ja, mycket

idéer
för livet
skandia

Kreativa enkätvisualiseringar

Is science an important part of your life?
You may feel a strong connection to music, sport, fashion or your friends but do you also feel connected to science. Is science something for you? Choose the picture that best describes how you feel.

What does 'science' mean to you?
What (or who) do you think of? Draw a picture or write some words here.

Please tick the box if you agree:
☐ I am happy for my answers to be used in research
☐ I understand that I will not be named or identifiable in any way in this research

EXPLORE YOUR UNIVERSE

Källa för denna och kommande tre slides: www.exploreyouruniverse.org/resources/what-is-explore-your-universe/

Please tell us something about you and your feelings about science

How old are you?
(Colour the ring that is you)

What is your gender?
(e.g. male, female, transgender, non-conforming etc)

Do you feel at home and comfortable in our science centre?
Choose the picture that best describes how you feel

I'm happy and comfortable

I feel out of place and uncomfortable

Is science an important part of your life?
You may feel a strong connection to music, sport, fashion or your friends but do you also feel connected to science. Is science something for you? Choose the picture that best describes how you feel

Science isn't for me

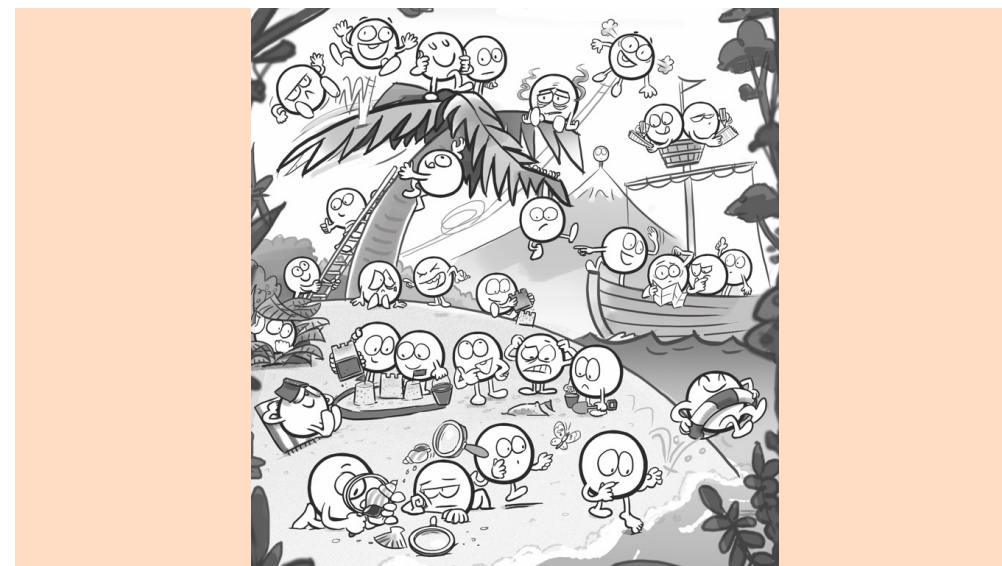
Science is a big part of who I am

Are you interested hearing about new science discoveries? Do you like to feel up-to-date?
☐ yes a lot ☐ not much
☐ yes a little ☐ not at all
☐ neither yes or no

Do you think the child you are with would like to work in science when they're older?
 Yes No
 Maybe Don't know

Please tick the box if you agree:
☐ I am happy for my answers to be used in research
☐ I understand that I will not be named or identifiable in any way in this research
 I am happy to give my postcode

EXPLORE YOUR UNIVERSE

Observation i förskola – Fantasi och kreativitet

- **Beteende:** Barnet har en väl utvecklad förmåga att leka, fantisera och skapa utifrån nästan vad som helst i naturen.
(Naturföremål i texten nedan är föremål som stenar, stubbar, kottar och grenar)
- Beskrivning på av skalstegen:
 - 1:a – Barnet ser inte naturföremål som något som går att leka, fantisera och/eller skapa utifrån. Barnets aktivitet kretsar kring redan skapade leksaker eller redskap av olika slag.
 - 3:a – Barnet har viss förmåga att använda naturföremål som utgångspunkt när det leker, fantiserar och/eller skapar, men behöver en del hjälp för att komma igång.
 - 5:a – Barnet börjar ofta leka, fantisera och/eller skapa med utgångspunkten i olika typer naturföremål. Dessa blir direkt en självklar del i leken/fantasin/skapandet.

Mäta via observation – centrala komponenter

Företeelse	EGENMAKT (EGET ANSVAR)
Beteende	1. Individen följer överenskomna tider • Kommer till avtalade mötestider. • Tar ansvar för att fullfölja överenskomna arbetstider (eller motsvarande). • Meddelar frånvaro i tid till ansvarig person.
Guidande punkter	Skala: 1–5, där 1 = låg utsträckning, och 5 = hög utsträckning
Skala	Exempel 1:a: Individen har låg respekt för överenskomna tider. Individen kommer nästan aldrig till avtalade möten, och lämnar då i princip aldrig återbud. Individen fullföljer nästan aldrig sina förväntade arbetstider, utan kommer antingen för sent eller avviker tidigare.
Exempel	3:a: Det händer ibland att individen fullföljer överenskomna arbetstider samt kommer till avtalade möten. Överlag varierar det också när det gäller anmälan av frånvaro; ibland meddelas ansvarig person i tid, ibland inte. 5:a: Individen har hög respekt för överenskomna tider. Individen kommer nästan alltid i tid till avtalade möten och följer i princip alltid överenskomna arbetstider. När individen inte kan delta vid möten eller arbeta är det alltid utifrån giltiga skäl. Återbud lämnas dessutom i princip alltid i tid.

En guide till hjälp

Sociala effekter

Vilka förändringar med ett socialt värde ska mätas och för vilka grupper av individer?

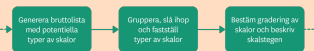
Indikatorer

Hur kan vi se på en persons beteende att den önskade effekten har uppstått?

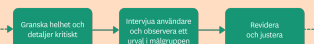
Skalor

Vilka skalor är tillämpliga vid mätning av fastställda indikatorer?

Testning

Hur fungerar observations-verktyget i praktiken?

Användning

Hur kan vi använda resultatet av mätningar för att öka värdet av våra sociala insatser ännu mer?

idéer
för livet
skandia

Effekters varaktighet

- Nyttoperiod – tidsperioden som effekterna existerar som en konsekvens av analysobjektet.
- Avtrappning – takten som effekterna minskar under nyttoperioden.

idéer
för livet
skandia

Ytterligare några viktiga mätrelaterade aspekter

- Fokusera på distinkt skilda företeelser – det minskar risken för att en enskild indikator indikerar flera företeelser
- Ofta bra att inte fråga uttryckligen om företeelsen, utan om en konkret del av den
- Ska frågorna ställas bakåtblickande eller via en baslinje- och uppföljningsmätning?
- Ska alla som är med från början inkluderas, eller bara de som slutför?
- Ställ frågor neutralt
- Använd så enkla frågor som möjligt
- Behövs extra hjälp för målgruppen för att förstå frågan?
- Hur många behöver tillfrågas?
- Glöm inte citat och berättelser

idéer
för livet
skandia

Två lästips att fördjupa sig i

Enkäter till barn och unga

Viktigt att tänka på utifrån ett barnrättsperspektiv

idéer
för livet
skandia

Kort om validering

Från innebörd till genomförande

idéer
för livet
skandia

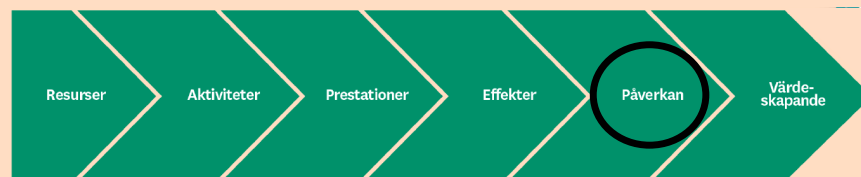
idéer
för livet
skandia

Två relevanta metodböcker

- Kvale & Brinkmann, 2014, "Den kvalitativa forskningsintervjun", 3:a upplagan, Studentlitteratur.
- Wenemark, 2023, "Enkätmetodik: att planera och genomföra en undersökning", Liber.

Erbjudande om enkätssystem till mindre civilsamhälles- organisationer

- Enkätssystem hos Webropol (webropol.se)
- Ett heltäckande system för insamling och analys – många avancerade funktioner
- Pris per år: 10 000 kr exklusive moms för den som gått kurs hos Idéer för livet.
- Kontakta försäljningschef: matilda.widlund@webropol.se

SS 29001 – Estimering av orsakssamband

Ett viktigt krav i standarden:

”För att estimeras orsakssambandet bör ett scenario skapas för hur företeelsen hade förändrats om aktivitet inte genomförts, det vill säga ett så kallat kontrafaktiskt scenario, som sedan jämförs med utfallet.

Det finns en rad olika tillvägagångssätt för att ta fram ett sådant scenario, exempelvis att använda någon form av kontrollgrupp, jämföra med befintlig statistik eller konsultera en expert”.

De tre delarna av påverkan

- Kontrafaktisk situation
- Tillskrivning
- Förflyttning

Kontrafaktisk situation

- Försöka fånga vad skulle hänt i alla fall.
- Kontrollgrupp, generisk kontroll eller skuggkontroll för att skatta detta.
- Görs helst per företeelse, men åtminstone på intressentnivå.
- Använd så lika jämförelsegrupp som möjligt utifrån faktorer som kön, geografi, inkomst, ålder, etnicitet, utbildningsnivå etcetera.
- Generell utmaning att få jämförelsegruppen tillräckligt representativ.

Övning 4: Kontrafaktisk situation

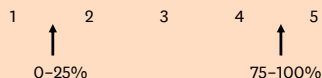
Tillskrivning

- Vilken andel av förändringarna beror på andra/annat än analysobjektet?
- Görs helst på per företeelse, men åtminstone på intressentnivå.

Ett sätt att fånga tillskrivning

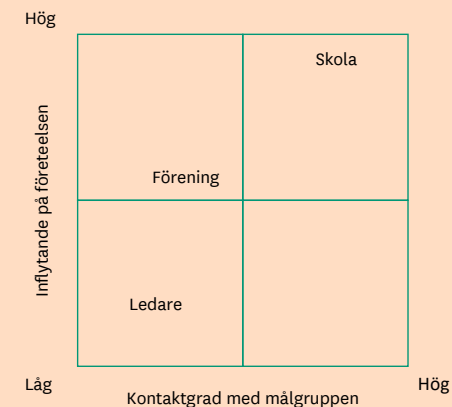
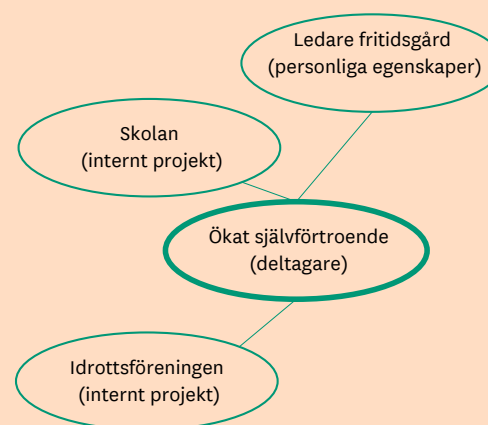
- A. Om det skett en positiv förändring under de senaste tre månaderna, vad beror förändringen på? Lista de aktiviteter eller processer som du framför allt tycker har bidragit till förändringen.
- B. Om du angett självhjälpskursen på föregående fråga, i vilken utsträckning har den bidragit till förändringen?

Förändringen beror till väldigt liten del på självhjälpskursen

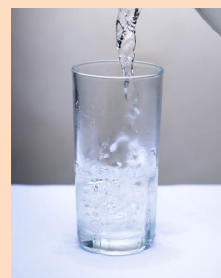
Förändringen beror till väldigt stor del på självhjälpskursen

Sätt att illustrera tillskrivning

Övning 5: Tillskrivning

Förflyttning – två olika komponenter

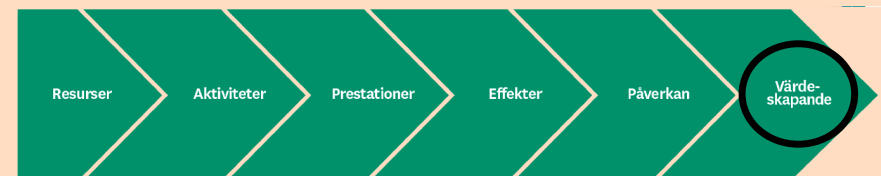
Hur nära eller långt ifrån förändringen är målgruppen?

Andel av förändringen som leder till negativa förändringar för andra?

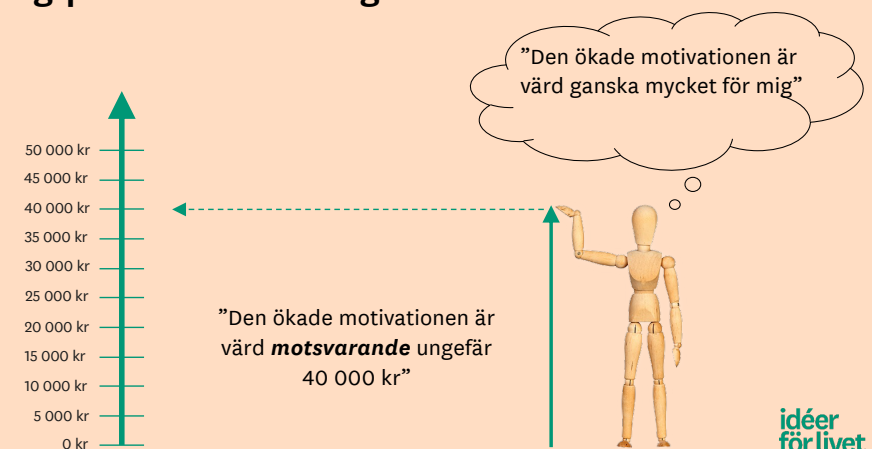
Ett fiktivt exempel – Alla barn i skolan

	Resultat	Förklaring
Uppnådd besparing	11,6 MSEK	
Kontrafaktisk situation	25 %	En betydande del av förändringarna hade skett oavsett via alternativa insatser
Tillskrivning	0 %	Inget ytterligare att tillskriva (allt fångas i den kontrafaktiska situationen)
Förflyttning	10 %	Några elever har tidigare fått tidigare stöd att förändra beteenden som de har nytta av här
Uppnådd besparing tack vare projektet	7,8 MSEK	Knappt 70 % beror uteslutande på projektet, resten på annat

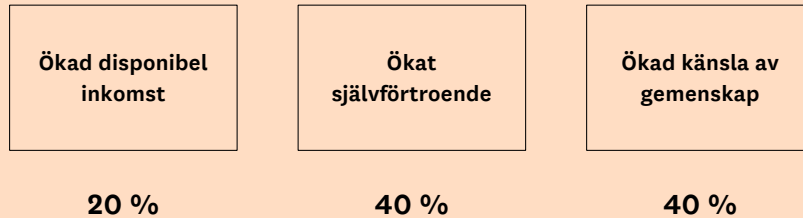

”Det var värt varenda krona!”

Utgångspunkten för värdering

Relativa värdet av förändringarna

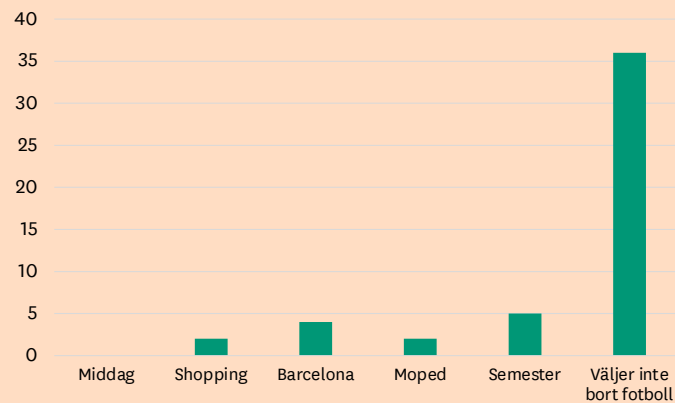

Value game

Om du fick möjligheten, skulle du då låta bli att spela fotboll i ditt lag under en säsong om du i stället fick någon av de saker som beskrivs här nedanför? Du får välja flera alternativ om du vill.

- Ja, om jag i stället fick en middag med mina kompisar på en restaurang som jag själv får välja.
- Ja, om jag i stället fick en shoppinghelg (fredag till söndag) i Stockholm.
- Ja, om jag i stället fick åka till Spanien en helg för att se FC Barcelona spela på sin hemmaplan, bo på fint hotell och äta mat på restauranger.
- Ja, om jag i stället fick en helt ny och fräsch moped av den modell som jag vill ha.
- Ja, om jag i stället fick en utlandsresa på tre veckor med min familj. Vi skulle åka till det land som jag väljer, bo på fint hotell och göra massor med saker som jag gillar.
- Nej, jag skulle inte vilja byta bort att spela fotboll under en säsong mot nån av dem här sakerna.

Resultatet?

Motiveringar av deras svar

- "[...] jag gillar att spela fotboll, jag kan ju inte vara utan det ett helt år, fastän jag hemskt gärna skulle vilja åka utomlands i tre veckor där jag själv fick välja plats. Skulle ha valt Chile".
- "Det sista alternativet låter som något jag riktigt gärna skulle vilja göra, men känns som om det så snabbt skulle vara över. Jag gillar fotboll och skulle sakna att regelbundet träffa laget, alla kompisar och träna".
- "Jag älskar fotboll och har slutat en idrott jag älskar för att satsa på fotbollen och vill fortsätta göra det. Vill inte byta ut 3 veckor eller mindre mot flera månader av att göra det jag älskar. :)"
- "Jag älskar fotboll och allt runtomkring den. En säsong är alldeles för lång. Skulle ju bli supertrist utan den!!"

Att värdera sociala förändringar – några olika typmetoder

- Påstådda preferenser
 - Vad vill jag betala/bli kompenserad med?
- Avslöjade preferenser
 - Vad har vi faktiskt betalat för förändringen via varor/tjänster?
- Värdering via välbefinnande
 - Life satisfaction approach

Övning 6: Värdering

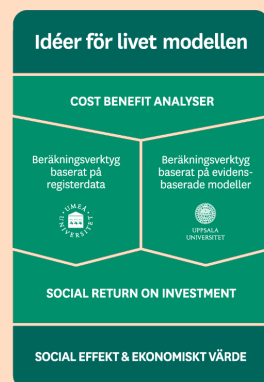
Två viktiga beräkningsverktyg

Beräkningsverktyg för evidensbaserade insatser:

- Ångest och depression
 - Disa, Dans i skolan, Vänner för livet
- Utagerande beteende
 - Good Behavior Game, Positive Action, Second Step, 4R's
- Föräldrastöd
 - Komet, Cope, Connect, De otroliga åren
- Självskadebeteende
 - Good Behavior Game, YAM

Beräkningsverktyg för utvalda grupper:

- Ej fullständiga grundskolebetyg
- Ej fullständiga gymnasiebetyg
- Hemmasittare (UVAS)
- (Läsförståelse i låg- och mellanstadiet)

Beräkning av totalt värdeskapande (per företeelse)

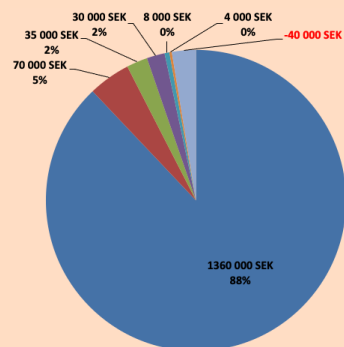
- Antal i målgruppen: 80 st
- Ökad trygghet (effekt): 70 %
- Kontrafaktisk situation: 20 %
- Tillskrivning: 5 %
- Förflyttning: 10 %
- Nyttoperiod: 1 år
- Värde: 15 000 kr

Värde år 1: $80 \times 0,7 \times (1-0,2) \times (1-0,05) \times (1-0,1) \times 15\,000 = 574\,560$ kr

Totalt värde:

Motsvarande cirka 575 000 kr (eller storleksordningen 550 000–600 000 kr)

Presentation av värdeskapandet

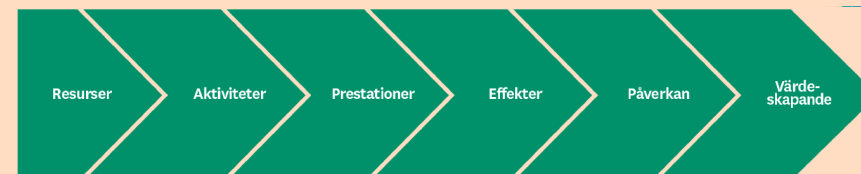

Deltagare	1 360 000 kr
Deltagarnas organisationer	70 000 kr
Kursledaren	35 000 kr
Koordinatorer/projektledare	30 000 kr
Hotell- och restaurangsektorn	8 000 kr
Transportsektorn	4 000 kr
Miljön	-40 000 kr
Värde alla intressenter	1 467 000 kr
Kursdeltagarnas organisationer	640 000 kr
Projektet	600 000 kr
Deltagarna	165 000 kr
Värdet av insatserna	1 405 000 kr

Resurseffektivitet:
1:1

idéer
för livet
skandia

Helheten och delarna kan bidra på olika sätt

idéer
för livet
skandia

Partnerskap

Vad krävs för att uppnå framgångsrika "partnerskap"?

Vad motiverar organisationer att engagera sig i partnerskap?

Förändring i retorik

Från affärsmodeller (enbart baserade på vinstmaximering – som gynnar ett fåtal, ofta på bekostnad av många) till ett mer ansvarsfullt företagande.

- Från aktieägare till intressent.
- En hållbarhetsnivå som omfattar miljö och samhälle för att vara ömsesidigt beroende intressenter krävs nu utan tvekan.
- Ökad betydelse för den ideella sektorn (Crane & Seitanidi, 2014).
- Inkludering av hållbarhet (konceptet "shared value" av Porter & Kramer, 2011) och collective impact (Kramer & Pfitzer, 2016).
- Samarbete för att hantera stora samhälleliga utmaningar samtidigt som konkurrensfördelar skapas.
- **CSRD - EU:s nya direktiv:** Corporate Sustainability Reporting Directive som trädde i kraft i Sverige i juli 2024.

Partnerskap för mål – SDG 17

SDG 17 hänvisar till behovet av samarbete mellan olika sektorer och länder för att uppnå alla målen senast år 2030.

"Stärk genomförandet och återuppliva det globala partnerskapet för hållbar utveckling".

Collective impact i praktiken – agenda

- Beståndsdelarna
- Ett internationellt exempel
- En anpassning till den svenska kontexten
- Faser i collective impact-modellen
- Återblick samverkansmodellen
- Lärdomar och resultat

Lösning att agera - Collective Impact-modellen

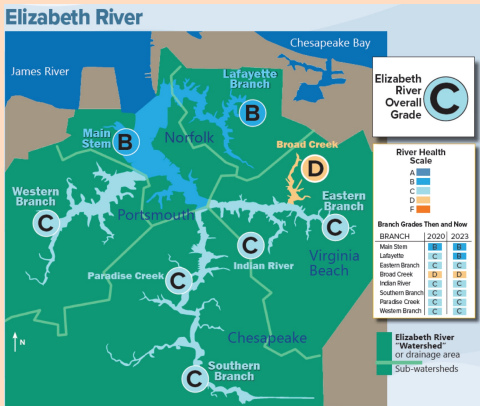
idéer
för livet
skandia

Elisabeth river project – gemensam agenda

Källa: www.elizabethriver.org

Elisabeth river – Gemensamt målsystem

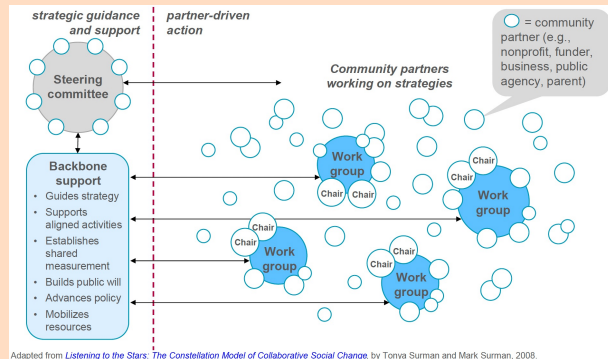
Källa: www.elizabethriver.org

Elisabeth river – Gemensamt målsystem

Branch of Elizabeth River	Bacteria1 (Rec)	Clarity	DO	Phosphorus	Nitrogen	Chlorophyll	Bacteria2 (shellfish)	Bottom Health (BIBI)	Fish Cancer	Sediment
Main Stem	A	C	A	C	B	C	A	C	-	C
Lafayette	A	D	A	D	B	C	B	C	C	A
Eastern Branch	A	C	B	D	B	B	-	D	F	D
Broad Creek	D	-	C	F	D	D	-	-	-	-
Indian River	D	-	A	F	C	C	-	-	-	-
Southern Branch	A	C	B	C	B	B	-	D	D	F
Paradise Creek	B	-	B	D	C	B	-	-	-	-
Western Branch	A	D	A	D	B	C	C	F	B	B

Källa: www.elizabethriver.org

Elisabeth river – Ömsesidigt förstärkande aktiviteter

Källa: www.elisabethriver.org

Elisabeth river – Separat stödjande funktion

- Ett knappt 30-tal medarbetare som stödjer olika delar av det operativa arbetet

Dessutom:

- Styrgrupp med sju personer från olika aktörer i partnerskapet
- Form av ledningsgrupp med ett 20-tal individer från olika aktörer i partnerskapet.

Källa: www.elisabethriver.org

Gemensam agenda och mätsystem

- Deltagarna måste nå en gemensam vision för förändring och en gemensam strategi för en lösning.
- Agendan måste ta hänsyn till varje deltagares perspektiv och intressen.
- Det är nödvändigt att ha engagemang och säkerställa ett bra informations- och kommunikationsflöde för att bygga förtroende och samordna gemensamma mål.
- Utveckling av kvalitativa och kvantitativa indikatorer för att framgångsrikt genomföra en idéprojekt/lösning.
- Varje organisation fokuserar på vad den kan göra bäst via flera arbetsgrupper, som var och en tar sig an en annan aspekt av problemet.
- Tydlig struktur behövs för att fastställa en vision och strategi, stödja aktiviteter, etablera gemensamma mätmetoder, bygga upp en allmän vilja, främja policy och mobilisera resurser.

Observera att: det finns ingen ledare, utan en typ av system-/ekosystem-ledarskap där flera individer som representerar olika intresser leder tillsammans.

CentrumAkademin – Upplägg

- **Partners** – Skandia Fastigheter med alla hyresgäster (butiker och serviceställen), Göteborgs stad Arbetsmarknadsenheten, Arbetsförmedlingen, TalangAkademin
- Samverkan – Sfi
- **Gemensam agenda** – att få fler som står långt ifrån arbetsmarknaden att komma ett steg närmare arbetsmarknaden
- **Delad mätning** – Utlandsfödda, unga som varken arbetar eller studerar, sjukskrivna
- **Gemensamt förstärkande aktiviteter** – Jobbmässa, informationsträff för hyresgäster
- **Gemensam kommunikation** – kommunikationsplan, hisspich, mötesstruktur
- **Backbone** – gemensamfinansierad resurs på TalangAkademin med arbetsplats på Skandia Fastigheter Frölunda torg

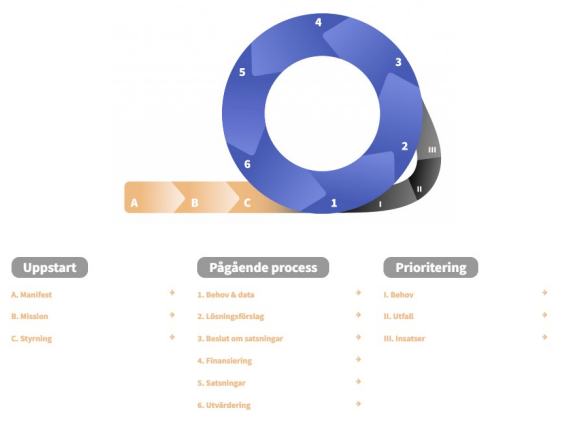
Collective Impact Husby – en modell för att stärka lokala aktörers insatser för ökat välbefinnande.

Ökad hälsa och välbefinnande i Husby.

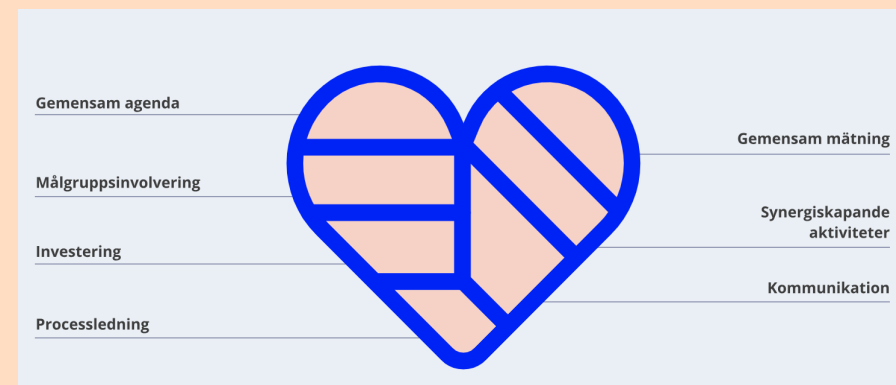
- Målgrupp
 - 13-16 år
 - 16-24 år
 - Föräldrar
- RISE (Sveriges forskningsinstitut) följer upp och utvärderar arbetet – utfallskontrakt
- <https://impacthusby.se/om-collective-impact-husby/>
- <https://impacthusby.se/wp-content/uploads/cihrapport.pdf>

Collective Impact Husbys arbetsprocess

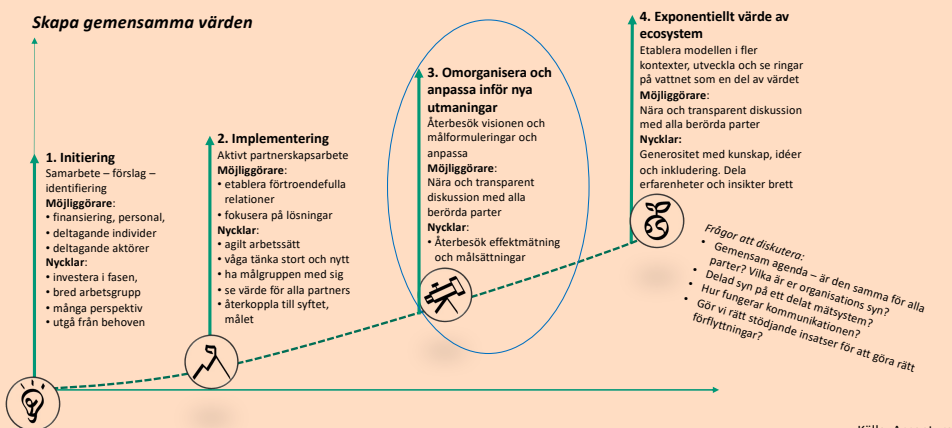
Modellen beskriver steg för steg övergripande Collective Impact Husbys arbetsprocess.

Collective impact – Rädda Barnen

Faser i collective impact-modellen

Källa: Accenture

Hinder / Utmaningar

Omvärld

- Arbetsförmedlingens uppdrag förändras – inträde av ”Rusta & matcha”-företag
- Göteborgs stad omorganiserar – 16 förvaltningar blir 8 förvaltningar
- Stora butikskoncerner – social hållbarhet styrs från huvudkontoret

Internt i samarbetet

- Olika målbilder – när är det lyckat?
- Finansiering – ingen pott för aktiviteter inom projektet (finansiering endast för backbone)

Givet ny omvärld - syfte för CentrumAkademin att återbesöka och diskutera

Samverkansmodellen kräver att alla deltagare har en gemensam agenda och delad vision för vilka förändringar vi vill uppnå. Den ska innehålla en gemensam förståelse och ett gemensamt förhållningssätt till problemlösning via gemensamma aktiviteter och insatser

Återbesök behoven och justera utifrån förändrad kontext eller problembeskrivning. Justera målsättningar och den gemensamma agendan med partners.

Gör tillbakablickar och utvärderingar med partners. Uppdatera och stärk befintliga roller och ansvar utifrån eventuell anpassning och inkludera finansiärer i dialogen.

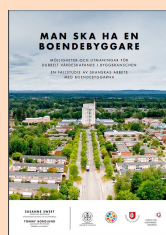
Förväntat resultat – Anpassning och omorganisering

1. Uppdaterad och anpassad plan för fortsatt arbete utifrån målgruppens behov. Ska komplettera ursprungsplan och problembild.
2. Uppdatera infrastrukturen för arbetet – hur möjliggör vi det vi vill göra?
3. Ytterligare värdeskapande insatser som resultat av det tidigare och kommande collective impact arbetet

Framgångsfaktorer

- Tack vare en robust konstruktion kunde arbetet fortgå då omvärlden förändrades
- ”Snabbfotad” styrgrupp som hade vilja att förstå och vrida
- Code of conduct i samarbetet
- Inom ramen för ett ESF-projekt fick Göteborgs stad träffa fler av TalangAkademin kommunsamarbeten för ökad kunskap och erfarenhetsutbyte.

Forskning och rapporter i Sverige

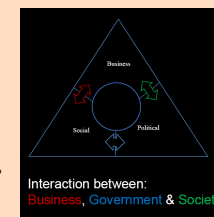

Värdet av partnerskap och samarbete

Företag och ideella organisationer kan skapa värde på egen hand, men att arbeta tillsammans över sektorerna frigör potentialen att skapa mer värde än vad som skulle kunna skapas separat (Austin & Seitanidi, 2012).

Samarbete mellan flera aktörer är inte lätt!

- Skillnader i mål, förväntningar, logik (affärsmässig – samhällslogik).
- Skillnader i praxis, antaganden, värderingar, övertygelser och regler, vilka påverkar aktörernas kognition och beteende (Thornton & Ocasio, 1999).
- Olika styrningsstrukturer: marknadsmässiga och icke-marknadsmässiga samt olika samordnings- och kontrollmekanismer.

**If you want to walk fast, walk alone.
If you want to walk far, walk together.**

- African proverb -

